

ตัวเรือด

วายร้ายตัวจิ๋ว

ภัยเงียบที่ต้องรีบกำจัด

ที่มา: บริษัท กรีน อะโกรชาयน์ จำกัด (2567)

ประเทศไทยเป็นประเทศต้นๆ ที่หลายๆ คนเลือกที่จะเดินทางมาพักผ่อนและท่องเที่ยว เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม ประเพณีและวัฒนธรรมที่หลากหลาย ทำให้มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวกันเป็นจำนวนมาก ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ แต่เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นจำนวนมาก ก็ทำให้มีโอกาสที่จะมีสิ่งมีชีวิตตัวเล็กๆ ติดเข้ามาพร้อมกับนักท่องเที่ยว ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดอันตรายหรือสร้างความรำคาญให้กับผู้สัมผัสได้ สิ่งมีชีวิตที่เราจะกล่าวถึงนี้คือ “ตัวเรือด” หลายหน่วยงานในประเทศไทยได้ติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์ปัญหาของตัวเรือดอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากแพร่ระบาดได้เร็วทำให้เราพบเห็นตัวเรือดระบาดในสถานที่หลายแห่งด้วยกัน ได้แก่ โรงแรม เกสต์เฮาส์ หรือขนส่งสาธารณะ ฯลฯ เพื่อให้เราสามารถที่จะป้องกันตัวเองจากตัวเรือดได้เราจึงต้องมาทำความรู้จักตัวเรือดกัน

เรามาทำความรู้จักกับตัวเรือดและเฝ้าระวังไปด้วยกันค่ะ

ตัวเรือด หรือที่เรียกว่า bed bug จัดเป็นแมลงที่สำคัญทางการแพทย์ชนิดหนึ่ง ตัวมีสีน้ำตาลแดง ลำตัวแบนมีขาแต่ไม่มีปีก มีปากแหลมไว้สำหรับดูดเลือด มีขนาดลำตัว 6-7 มิลลิเมตร แพร่พันธุ์ได้เร็วโดยการวางไข่ ชอบอาศัยในที่อับทึบ อบอุ่นและมีความชื้นสูง ตัวเรื้อดยังสร้างความรำคาญต่อมนุษย์

และสัตว์ด้วยการดูดกินเลือดเป็นอาหาร และยังสามารถส่งต่อหรือแพร่กระจายเชื้อโรคได้ ในตัวเรือดสามารถเป็นแหล่งอาศัยของไวรัสที่เป็นอันตรายหลายชนิด เช่น เชื้อไวรัสตับอักเสบบี (Hepatitis B) หรือเชื้อไวรัสเอชไอวี (HIV) เป็นต้น และการถูกตัวเรือดกัดดูดเลือดยังสามารถก่อให้เกิดอาการแพ้รุนแรงได้ โดยทำให้ผิวหนังบริเวณที่โดนดูดจะเป็นผื่นแดงแบน ไปจนถึงอักเสบและบวมแดง

ที่มา: Harlan (2006)

ที่มา: บริษัท ซี ซี เอส จำกัด (2567)

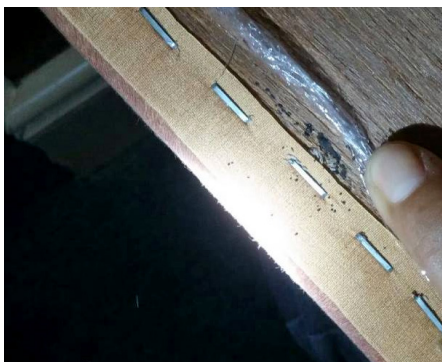

ที่มา: บริการกำจัดตัวเรือด (2567)

แหล่งซ่อนตัวของตัวเรือด

พบได้ในบ้านเรือน โรงภาพยนตร์ โรงเรียน รถไฟ เครื่องบิน หรือแม้แต่โรงแรมที่พัก จุดที่พบมากที่สุด คือ พูกที่นอน ปลอกหมอน ผ้าห่ม ผ้าปูเตียง ตะเข็บพูก ขอบเตียง ตู้เสื้อผ้า โซฟา พนักวอลเปเปอร์ ผ้าม่าน และรอยแตกของอาคาร ตัวเรือดชอบอาศัยอยู่ใกล้กับบริเวณที่คนนอนอยู่ และมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี

ตัวเรือดมักจะซ่อนตัวในช่วงเวลากลางวัน เพราะไม่ชอบแสงสว่าง แต่ในช่วงกลางคืนจะไต่คลานไปหาเหยื่อ สิ่งดึงดูดตัวเรือดมาหาคน คือ ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากตัวคน หรือความร้อนที่ปล่อยออกมาจากร่างกาย เมื่อดูดเลือดจนอิ่ม จะกลับเข้าไปที่หลบซ่อน ทำให้คนไม่รู้ตัว จะมารู้ตัวอีกทีก็พบผื่นขึ้นตามตัวแล้ว เพราะเนื่องจากตัวเรือดหลบซ่อนตัวเก่งทำให้มองไม่เห็น

สาเหตุที่ตัวเรือดเป็นภัยเงียบที่ต้องรีบ

- การดูดเลือดของตัวเรือดอาจแสดงอาการในแต่ละคนแตกต่างกัน บางรายอาจจะไม่ทันรู้สึกตัวว่าถูกดูด แต่บางรายอาจแพ้จนถึงขั้นเป็นรอยบวม หรือรอยแดง คล้ายยุงกัด ยิ่งถ้าเกามากๆ จะเกิดการอักเสบ แผลถลอกเสียดขีดขีด
- ตัวเรือดมีขนาดเล็กมากและซ่อนตัวเก่งทำให้หาตัวและกำจัดได้ยาก
- แพร่พันธุ์ได้เร็วมาก ตัวเมียหนึ่งตัวสามารถขยายพันธุ์เป็นหลายสิบตัวได้ในไม่กี่สัปดาห์
- อาจจะเป็นอันตรายต่อเด็กเล็ก หากพบตัวเรือดภายในบ้าน

การรักษาจากการถูกตัวเรือดกัด

ส่วนมากแพทย์จะการรักษาตามอาการ โดยแนะนำให้รับประทานยาแก้แพ้ แก้คัน หรือทายาหม่อง ยาทาแก้คัน ยาทากลุ่มสเตียรอยด์เพื่อรักษาอาการคันจากผื่น ซึ่งเราควรรักษาสุขอนามัยที่ดี ระวังไม่ให้ผื่นมีการติดเชื้อแบคทีเรียซ้ำอีก ทางที่ดีควรป้องกันและกำจัดตัวเรือดโดยด่วน

วิธีกำจัดตัวเรือดเบื้องต้น

การป้องกันและกำจัดตัวเรือดที่มีประสิทธิภาพต้องใช้วิธีการผสมผสานหลายๆ ด้าน เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับตัวเรือด การสำรวจ และประเมินผลก่อนและหลังการควบคุม การควบคุมโดยใช้วิธีทางกายภาพที่เหมาะสม เช่น การใช้ความร้อน

การจัดการสภาพแวดล้อม รวมทั้งการใช้สารเคมีกำจัดแมลงที่เหมาะสมสำหรับกำจัดตัวเรือด

- การใช้ความร้อน โดยการนำเครื่องนอน ประเภทพวกผ้าปูที่นอน ผ้าห่ม หรือผ้ามาต้มในน้ำเดือดอย่างน้อย 10 นาที แต่ปัจจุบันมีเครื่องอบผ้าจึงหันมาใช้ความร้อนจากเครื่องอบผ้า (Dryer) ที่อุณหภูมิอย่างน้อย 60 องศาเซลเซียส เป็นเวลาอย่างน้อย 30 นาที หรือการใช้เครื่องฟั่นไอน้ำร้อนหรือการใช้เครื่องทำความร้อน (Heater) อบให้ห้องมีอุณหภูมิสูงถึง 60 องศาเซลเซียส เป็นเวลาอย่างน้อย 1 ชั่วโมง เพราะตัวเรือดค่อนข้างมีความทนจึงต้องใช้ความร้อนเข้าช่วย
- การใช้สารเคมีพ่นกำจัดแมลงรอบวงวน โดยต้องฉีดทุกซอกทุกมุมที่อาจจะเป็นแหล่งหลบซ่อนของตัวเรือด ส่วนการพ่นหมอกควันกำจัดแมลงที่เราเห็นพ่นเพื่อกำจัดลูกน้ำยุงลายนั้นเป็นวิธีการที่ไม่ได้ผล ไม่สามารถกำจัดตัวเรือดได้ หากมีการใช้สารเคมี แนะนำให้มีการดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญเท่านั้นเนื่องจากต้องมีการฉีดทุกจุดที่ตัวเรือดหลบซ่อนทั้งหมด ส่วนการพ่นหมอกควันและการรมแก๊สไม่เห็นผลจึงไม่แนะนำ
- การจัดการสภาพแวดล้อม หลังจากกำจัดตัวเรือดให้หมดไปแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการปรับปรุงห้องพัก โดยอุดรอยรั่วต่างๆ ไม่ให้ตัวเรือดเข้าไปอาศัยอยู่ตามรอยแตกหรือรอยแยก เช่น รอยแยกระหว่างพื้นกับผนัง รอยต่อของเตียง

สุดท้ายนี้ไม่ว่าจะเลือกใช้วิธีไหนในการป้องกันกำจัดตัวเรือด ขอแนะนำให้ทำการสำรวจและจัดการสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ซ้ำอีกครั้งในทุก 3-4 สัปดาห์ เพื่อลดปัญหาการแพร่ระบาดของตัวเรือดอย่างถาวรและมีประสิทธิภาพ เห็นไหมค่ะว่าการกำจัดตัวเรือดสามารถทำได้ไม่ยากและยังมีหลายวิธี ฉะนั้นถ้าเริ่มพบว่าบ้านของเรามีตัวเรือด ให้รีบทำตามวิธีที่สะดวกทันที อย่าปล่อยทิ้งไว้เด็ดขาด ไม่งั้นอาจมีตัวเรือดระบาดจนกำจัดไม่ไหว ➡

เอกสารอ้างอิง

- บริการกำจัดตัวเรือด. 2567. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://bbprothai.wordpress.com/about/>, [เข้าถึงเมื่อ 10 มกราคม 2567].
- บริษัท กรีน อะโกรชาयน์ จำกัด. 2567. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.greenbestproduct.com>, [เข้าถึงเมื่อ 10 มกราคม 2567].
- บริษัท ซี ซี เอส จำกัด. 2567. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://ccspestcare.com/services>, [เข้าถึงเมื่อ 10 มกราคม 2567].
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข. 2554. เรือด: ชีววิทยาและการป้องกันกำจัด. นนทบุรี: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, หน้า 32.
- อาคม สังวรานนท์. 2538. กัญญาวิทยาทางสัตวแพทย์. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี: โรงพิมพ์สมิทธิพรินต์ติ้ง, หน้า 133-140.
- Harlan, H.J., 2006. Bed Bugs 101: the basics of *Cimex lectularius*. *American Entomologist*, **52**(2).
- Krueger, L., 2000. Don't get bitten by the resurgence of bed bugs. *Pest Control*, **68**, pp. 58-64.
- Snetsinger, R., 1997. Bed bugs & other bugs. In: A. Mallis and S.A. Hedges, eds. *Handbook of Pest Control*, 8th ed. Ohio: Franzak & FosterCo., pp. 393-425.
- Weatherston, J. and Percy, J.E., 1978. Venoms of Rhyn-cota (Hemiptera). In: S. Bettini, ed. *Athropod venoms. handbook of experimental pharmacology*, vol. 48. Berlin: Springer-Verlag, pp. 489-509.

